

PAIKKARI JA POSTIMERKKI

Toissa viikon keskiviikkona vietettiin postimerkkipäivää. Tällöin myös 97 kuntaa julkaisi oman postimerkkinsä. Virallisten postin julkaisemien merkkien lisäksi on tullut mahdollisuus tehdä näitä yksilöllisiä merkkejä. On jopa mahdollista, että kuka tahansa voi julkaista oman postimerkin, luvalla.

Lohja julkaisi oman postimerkkinsä toisen kerran. Tänä vuonna kuvana on Paikkarin torppa ja sen edessä oleva omenapuu. Molemmat ovat tänään Lohjan symboleja: Paikkarin torppa on kruunun jalokivi Lohjalle ja omenapuu liittyy Lohjan perinteiseen imagoon. Hieno kokonaisuus. Käytettäköön jatkossa kruunua yhtä paljon esillä kuin omenaa!

Suomen postimerkillä on oma historiansa. Ensimmäinen Suomen postimerkki ilmestyi 1856, siis silloin kun Suomi oli osana Venäjän suuriruhtinaskuntaa autonomisena alueena. Suomen markka tuli käyttöön neljä vuotta myöhemmin. Tulivatko nämä vahingossa? Ei, vaan pitkäaikaisen työn tuloksina. Ei siinä Elias Lönnrotkaan ollut tekoineen sivuroolissa.

Minulle on tullut moitteita Elias Lönnrotin merkityksen korostamisesta turhan paljon. Lisäksi on sanottu, että tekstini on jotain uutta ”historiankirjoitusta”. Kiitän saamastani kritiikistä, mutta Suomen historiaa samoin kuin aikalaisten historiaa lukiessa Lönnrot nousee aina esille. Valitettavaa on, että häntä tunnetaan tänään tarpeettoman vähän, myös monissa Suomen historian sinänsä ansiokkaissa kokoomateoksissa. Ehkäpä kritiikki nousee sieltä, taikka asenteista.

Otanpa tähän yhden esimerkin. Parolan nummella 1863 J.V. Snellman sopi tsaari Aleksanteri II kanssa, että suomen kieli tulee tasaveroiseksi ruotsin kielen kanssa. Virkamiehistö vastusti, koska ei ollut oikeudellista taikka hallinnosta yhtenäistä suomenkielistä sanastoa, mutta myös kielipoliittisista syistä. Lönnrot teki sen seuraavana vuonna suomentaessaan ruotsinkielisen lain selitysteoksen. On muistettava tässäkin, että Lönnrotin sanomana oli: yksi kansa, kaksi kieltä.

Mennäänpä takaisin postimerkkeihin ja historiaan. Suomen ensimmäinen postimerkki, jossa oli henkilön kuva on vuodelta 1931. Kuvassa on Elias Lönnrot. Sinä vuonna juhlistettiin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) 100-vuotisjuhlaa. Elias oli sen perustajajäsen ja perustamiskokouksen sihteeri. Tänä SKS on Paikkarin torpan tuki ry: n tukijäsen.

Neljä vuotta myöhemmin ilmestyi kolmimerkkinen sarja Kalevalan ensimmäisen painoksen satavuotisjuhlien merkeissä. Suomi kunnioitti Lönnrotia seuraavan kerran vuonna 1985 postimerkeissään Kalevalan 150-vuotisjuhlien merkeissä. Tähänastisena huipentumana on ollut vuosi 2002 ja Elias Lönnrotin syntymän 200-vuotisjuhlien nelimerkkinen sarja.

Postimerkit kuvaavat kunkin valtion arvoja, historiaa, kulttuuria ja olemassaolon keskeisiä tunnusmerkkejä. Postimerkeissä Elias Lönnrot on lukumäärissä mitattuna kaiketi kakkosena henkilönä mitattuna heti Suomen marsalkka Mannerheimin jälkeen. Näin arvostus on kiirinyt postimerkkien välityksellä kaikkialle maailmassa.

Olisiko postimerkeistä opiksi otettavaa?

Mielestäni on. Niistä oppii asianomaisen maan historian ja sen keskeiset yhteiskunnan ja kulttuurin henkilöt sekä merkittävimmät rakennukset ja tapahtumat. Postimerkeissä siirtyy historia sukupolvelta toiselle. Aikanaanhan tämä oli postimerkkeilyn ydin. Itsenäiset kansakunnat kilpailivat

historiallaan. Myös monet itsenäisyyteen pyrkivät toimivat näin esimerkkinä Suomen ns surumerkki vuodelta 1899. Onkin valitettavaa, että postilaitokset maailmanlaajuisesti ovat lähteneet ”päiväperhoiksi” julkistaen mitä ihmeellisimpiä postimerkkejä, erilaisia vihkoja jne. Postimerkinkeräilijöiden määrä onkin romahtanut. Ennen voi kerätä. Nyt pitää mennä postiin ja lähettää kirje itselleen.

Mennään kuitenkin vielä takaisin Paikkarin torppaan. Tämä syksy on ratkaiseva koko Suomen museotoiminnalle rakennettaessa sille uusi toimintajärjestelmä. Uskon sen antavan myös torpalle elämisen elkeet. Sen puolesta toimin. Tuleva ratkaisu edellyttää myös, että Lohja ottaa lisääntyvän vastuun torpasta. Paikkarin torppa antaa Suomen yhtenä ”kruunun jalokivenä” upeat edellytykset kehittää Lohjasta yksi kulttuurinen huippupaikka Suomeen.

Risto Piekka
Paikkarin torpan tuen puheenjohtaja